

۲۰۱۶/۱۲/۱۷

م. اسحاق نگارگر

حضرت محمد

پیامبری که در محدوده عصر خود نمی گنجید

به کوی عشق منه بی دلیل راه قدم

که گم شد آنکه درین ره به رهبری نرسید

(حافظ)

فردا دوازدهم ربیع الاول یعنی مصادف با ولادت پیامبر بزرگ اسلام است. انسان های امروز هنگامی ارزش این پیامبر رحمت و تواضع را می دانند که تاریخ پُر از تعصبات گوناگون عصر او را بیاموزند و خیلی هم خوب بیاموزند. امروز شخصیت بزرگ او و رسالت او گرفتار دو تعارض عمده گردیده است. یکسو انبوه دوستان نادان گرد آمده اند که می خواهند عروۀ الوثقیای رسالت او را بر میخ عنعنه و کهنه گرایی استوار ببندند و به هر امر خجسته که پس از عصر او به وجود آمده است برچسپ بدعت بکوبند و آنرا طرد نمایند و برخی دیگر که دشمنان دانا استند و یا با ناآگاهی به دنبال دشمنان دانا روان گردیده اند می خواهند قول و فعل او را از منبع تشریح طرد نمایند و در طریق مخالفت راه افراط پیمایند و می خواهند حدیث را از اعتباری که در قلمرو تشریح دارد بیرون اندازند و بدون اینکه بدانند چه می گویند داد می زنند که ما قرآن پاک را قبول داریم ولی حدیث را یکسو می گذاریم. یعنی مسلمان هستیم ولی محمد (ص) و قول و فعل او به درد عصر ما نمی خورد. اینان در درجه اول اهل انصاف و عدالت نیستند بدین دلیل که اگر امروز بر یک ساعت کار اینان چلیپا بکشی و آنرا حذف کنی در حق خود جفا می پندارند و به کسی اجازه نمی دهند آن یک ساعته کارشان را نادیده بگیرد ولی خود صدها سال کار محققان حدیث را بدون اینکه به خویش زحمت مطالعه بدهند لجوجانه دور می ریزند که من همین را بی انصافی و بی عدالتی می نامم.

من به مناسبت میلاد حضرت نبی کریم به همین دو مقوله می پردازم و می خواهم موضوع بدعت و حدیث را مورد گفت و گو قرار بدهم و ثابت کنم که دامن اسلام هم از تحجر و عنعنه گرایی پاک است و بر نفی مطلق حدیث نیز صحه نمی گذارد یعنی نه بدان شوری شور و نه بدین بی نمکی. نخست به بدعت می پردازم.

بدعت که معنایش نو آوریست یعنی افزودن یک امر ناشایسته در دین است به طوری که از آن امر ناشایسته زیبایی به دین یا جامعه و افراد جامعه برسد و یا امری که مشابه به آن در شرع منع شده باشد. مثلاً ولور؛ شیربها و مصارف کمرشکن عروسی بدعت است نه بدین دلیل که در عصر پیامبر اکرم وجود نداشت بلکه بدین دلیل که او گفته بود بهترین نکاح کم مصرف ترین نکاح است و امروز هم می بینیم که این گونه مصارف مانع از دواج های صالح است و عدم ازدواج های سالم مردم و جامعه را به سوی فساد اخلاقی می راند. اما در عصر پیامبر اکرم مذاهب چهارگانه اهل سنت و جماعت و مذهب اهل تشیع وجود نداشت. از فلسفه اسلامی نیز در عصر پیامبر نشانی دیده نمی شد. از عرفان نیز خبری نبود و وقتی پیامبر وارد می شد هیچ کس از جای بر نمی خاست و به احترام او نمی ایستاد. فلسفه اسلامی برای دفاع از حقانیت اسلام بود که قامت برافراشت و عرفان نیز عکس العملی بود در برابر دنیا دوستی و عیاشی های زمامداران مسلمان و این ها هیچ کدام تضادی با اسلام نداشت به همین جهت فقها بدعت را به بدعت حسنه و بدعت سئیه تقسیم کردند و تمدن بزرگ مسلمانان بر بنیاد همین بدعت های حسنه استوار است و معنایش به این نیست که هرچه در عهد پیامبر نبود پس آن شی حرام است. آنانکه نوروز را حرام می دانند با همین دید عامیانه به سوی بدعت می بینند هرچند ابوریحان در آثار الباقیه خود یاد می کند که در نوروز نزد نبی کریم هفت میوه و کُلْچَه نوروزی آوردند و او خورد و به اصحاب خود هم داد اما به هرصورت حتی اگر بپذیریم که در مدینه عصر پیامبر نوروز اکرام و اجلال نمی شد این دلیل حرام بودن نوروز نمی شود. برای اینکه مفهوم تعبیر عامیانه بدعت را روشن کنم حکایتی را که از پسر داکتر آریین نگارگر شنیده ام این جا نقل می کنم. او که باری از کراچی با ریل پشاور می آمد با یکی از همان تبلیغی های پاکستانی در یک چوکی نشسته بود و تبلیغی که جوانی مستعد و گپ شنو یافته بود مثل اینکه سُلْس القول (اسهال کلام) گرفته باشد هی گپ می زد و شنونده اش که می خواست با حیلۀ ای زبان او را بر بندد برایش یک چاکلیت تعارف کرده بود ولی تبلیغی از قبول تعارف او سرباز زده با نوعی غرور و تبختر گفته بود: «آنچه را رسول مقبول نخورده باشد من هم نمی خورم!» و آریین که مغزی فلسفی دارد و حاضر جواب است گفته بود: «اگر راست می فرمایید از این ریل پیاده شوید و سوار شتر پشاور تشریف ببرید که رسول مقبول ریل هم سوار نشده بود.

آنان که معنای بدعت را به شیوه عامیانه فهمیده اند در همه جا و برضد همه کس درفش کفر و زندقه را بالا می کنند و بیهوده تلاش می ورزند که تاریخ را به عقب برگردانند و بدبختانه درد سری بزرگ برای اسلام و مسلمانان استند. این یادداشت را در همین جا به پایان می رسانم و در بخش دوم آن به حدیث و تاریخ حدیث می پردازم. یار زنده صحبت باقی،

روز یک شنبه ۱۱ دسمبر ۲۰۱۶ برمنگهم نگارگر